GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 20 oktober 2023
ZAAKNUMMER 1370042
BEHANDELD DOOR Wouter van den Berg
TELEFOON (035) 629 2095
UW KENMERK
BIJLAGEN
BETREFT Stand van zaken bij Tomingroep najaar 2023

Geachte raadsleden,

Op 24 mei 2023 hebben we, tijdens de vergadering van de commissie Zorg, Welzijn en Samenleving, aangekondigd in het najaar 2023 een collegebrief aan u te sturen om de laatste stand van zaken bij Tomin met u te delen. Hierbij hebben we u laten weten in ieder geval in te gaan op het verwachte begrotingstekort in 2023. In deze collegebrief staat dat het verwachte financiële eindresultaat op -0,5 miljoen euro uitkomt, tegenover het eerder geraamde verlies van 5,7 miljoen euro. We leggen u in deze collegebrief uit waardoor dit verwachte resultaat nu een stuk beter is. Naast de verbeterde financiële vooruitzichten in 2023 gaan we in op een aantal recente ontwikkelingen, zoals de voortgang op de ontwikkeling van Tomin naar werkleerbedrijf, ontwikkelingen in de sector van werkleerbedrijven, de mid-term review en het 95-jarig bestaan van Tomingroep.

Verwachte resultaat 2023 een stuk beter
Het eerste jaar van de nieuwe bestuursopdracht (2022) realiseerde Tomingroep een overschot van een half miljoen euro. Dat was ongeveer een miljoen beter dan waar de businesscase voor dat jaar vanuit ging. Bij het opstellen van de begroting 2023 had Tomingroep te maken met een aantal onzekerheden die een zeer grote impact konden hebben op de financiën van Tomingroep. Een werkleerbedrijf als Tomingroep dient tegelijkertijd realistisch en conservatief te begroten. Aangezien er, ten tijde van het opstellen van de begroting voor 2023, sprake was een groot aantal financiële onzekerheden, heeft het algemeen bestuur van Tomin er voor gekozen om van een ongunstig scenario uit te gaan. Dit heeft als voordeel dat we niet overvallen worden door tegenvallers, maar betekent ook dat gaandeweg het begrotingsjaar sprake kan zijn van aanzienlijke verschillen in het verwachte financiële resultaat.

Door de, tot voor kort, grote onzekerheden voor 2023, was er sprake van een begroting met een geconsolideerd tekort (Schap en BV bij elkaar opgeteld) van 5,7 miljoen euro. Tomingroep kan nu melden dat het verwachte financiële resultaat een stuk beter zal zijn. De verwachting van de Tomingroep is om nu uit te komen op ongeveer een half miljoen negatief. Dit zou in overeenstemming zijn met de businesscase, waarvan het koers- en bedrijfsplan, voor het tweede jaar van de periode 2022-2025, uitgaat.

Er zijn een aantal redenen voor het aanzienlijk betere verwachte financiële resultaat voor 2023:

- Tomingroep krijgt ongeveer € 1 miljoen meer rijksbijdrage voor de uitvoering de Wsw, vooral doordat ook landelijk de uitstroom veel hoger is dan bij de invoering van de P-wet gedacht. Daardoor wordt het vastgestelde budget over minder Wsw-plekken verdeeld en dus krijgt Tomingroep per plek meer bijdrage. Daarnaast ontvangen zij een compensatie voor het fors gestegen wettelijk minimumloon.
- Tomingroep heeft ongeveer € 1,3 miljoen minder salariskosten doordat er minder Wsw-medewerkers zijn als gevolg van de grotere uitstroom.
- Tomingroep heeft, als gevolg van het kleiner worden van het eigen binnen-bedrijf, een bedrijfspand verkocht en daarop € 0,4 miljoen boekwinst gemaakt (incidentele meevaller).
- Tomingroep betaalt, door het nemen van diverse maatregelen, op jaarbasis € 0,6 miljoen minder aan energiekosten dan vooraf gedacht.
- Tomingroep realiseert ongeveer € 1 miljoen meer opbrengst uit de diverse werksoorten, door slimmer werken en betere prijsafspraken met opdrachtgevers.
- Tomingroep realiseert in 2023 op personeelslasten € 0,5 miljoen minder uitgaven.

Ontwikkeling naar werkleerbedrijf
Het ontdekken, ontwikkelen en inzetten van de talenten van inwoners met een afstand tot arbeidsmarkt is sinds enkele jaren het primaire doel van Tomingroep. Om dat te kunnen realiseren, biedt Tomingroep verschillende werksoorten op verschillende niveaus en met verschillende uitstroomrichtingen. Zij streven de best passende werkplek voor medewerkers, waarbij de voorkeur uit gaat naar reguliere werkgevers. Voor mensen die niet, nog niet of niet meer kunnen meekomen bij een reguliere werkgever, biedt Tomingroep een beschutte werkplek bij een van de eigen werksoorten.

Voor de groep die nog valt onder de oude regeling Wsw is detachering bij een reguliere werkgever vaak het meest haalbare. Daarom zet Tomingroep hier, op basis van het koers- en bedrijfsplan 2022-2025, zo veel mogelijk op in. 4 jaar geleden was 6% van de Wsw-medewerkers gedetacheerd. De overige medewerkers werkten binnen de muren van Tomingroep of direct onder begeleiding van Tomin buiten de muren van Tomingroep op opdrachten van externe opdrachtgevers. Intussen is het percentage Wsw-medewerkers dat gedetacheerd is toegenomen tot 20%. Tomingroep boekt dus vooruitgang, maar geeft tegelijkertijd aan dat nog meer medewerkers de stap uiteindelijk zullen kunnen maken en dat we daarmee nog verder kunnen opschuiven naar het landelijk gemiddelde van 40% bij vergelijkbare sociale ontwikkelbedrijven.

De uitstroom van Wsw-ers is nog steeds hoger dan waar we bij het opstellen van de businesscase voor de bestuursopdracht 2022-2025 vanuit gingen op basis van Rijks/CBS-gegevens. Dit is een landelijk beeld. Met uitstroom bedoelen we niet detachering, maar vertrek uit de regeling door pensionering, overlijden of overgang naar een andere regeling (meestal WIA). Inmiddels biedt Tomingroep ongeveer 90 voltijdsplaatsen minder werk aan Wsw-ers dan bij het opstellen van de businesscase werd verondersteld.

Ook biedt Tomingroep ongeveer 90 voltijdsplaatsen minder werk aan mensen die vanuit de Participatiewet zijn aangewezen op ondersteuning van Tomingroep dan werd aangenomen in de businesscase. De verschillen per deelnemende gemeente zijn groot. Wij hebben u middels een separate collegebrief in juni laten weten dat de gemeente Hilversum wel het aantal inwoners met een arbeidsbeperking naar Tomin toeleidt, conform het koers- en bedrijfsplan 2022-2025. In Almere, waar bij aanvang van de nieuwe bestuursopdracht in 2022 de achterstand ten opzichte van de businesscase het grootst was, komt nu een extra instroom van inwoners voor een nieuw-beschut-plek, een traject of een tijdelijke participatiebaan op gang.

Tomingroep in vergelijking met cijfers uit de sector
Jaarlijks laat Cedris, de brancheorganisatie voor sociaal ontwikkelbedrijven, een onderzoek doen naar de ontwikkelingen bij haar leden. Een belangrijke constatering uit het onderzoek is dat landelijk gezien het

aantal mensen met een beperking die ondersteuning krijgen nog steeds dalende is. Er worden minder mensen geholpen in plaats van méér, zoals bij de start van de Participatiewet in 2015 werd verwacht. Het lijkt erop dat niet alle mensen die voor een aanbod in aanmerking kunnen komen, zich melden bij de gemeenten. Ook kan meespelen dat in de huidige arbeidsmarkt meer mensen zelfstandig werk vinden. In het werkgebied van Tomin speelt ook de opbouw van de populatie mee: er wonen minder mensen die ondersteuning nodig hebben dan landelijk gemiddeld.

De verdeling van de verschillende doelgroepen over de treden op de werkladder (bij Tomingroep zelf of gedetacheerd buiten Tomingroep) is bij Tomingroep ongeveer hetzelfde als bij vergelijkbare bedrijven. Voor de Wsw-populatie geldt dat er bij Tomingroep meer mensen werken op de lagere treden van de werkladder dan landelijk gemiddeld. In 2023 heeft er, zoals eerder beschreven, een verschuiving plaatsgevonden naar de hogere treden. Tot slot blijkt uit het onderzoek dat het ziekteverzuim bij Tomingroep voor alle groepen in 2022 hoger was dan gemiddeld. In 2023 heeft Tomingroep een nieuwe arbodienst ingezet en is een daling van het ziekteverzuim ingezet.

Mid term review
Bij de start van de nieuwe bestuursopdracht is afgesproken dat halverwege de periode van 4 jaar een mid term review wordt gehouden om te bezien in hoeverre de gestelde doelen bereikt worden en of bijstelling van de ambities en/of de werkwijzen noodzakelijk is. U heeft in raadsvergadering van 14 juni 2023 een zienswijze vastgesteld waarin u het bestuur van Tomin verzoekt om de midterm-review eerder te starten, namelijk in het laatste kwartaal van 2023 om zodoende in het eerste kwartaal van 2024 de uitkomst en conclusies van de midterm-review met de raad van Hilversum te kunnen delen. Hierbij heeft u ook aangegeven welke vraagstukken in ieder geval onderzocht zouden moeten worden. Wij kunnen u laten weten dat de midterm-review intussen uitgevoerd wordt en dat de door u geadviseerde vraagstukken bijna volledig geadresseerd worden. Inmiddels is bureau Berenschot in opdracht van het bestuur begonnen met dit onderzoek bij zowel Tomingroep als ook de gemeenten. We verwachten dat de review, conform uw verzoek, aan het einde van het eerste kwartaal ’24 klaar is en kan worden aangeboden aan het bestuur. Het bestuur van Tomingroep zal de uitkomsten delen met de verschillende colleges en raden.

Berenschot laat wel het vraagstuk dat bezien moet worden of de uitgangspunten voor de keuze van een schap/bv constructie tegen de huidige resultaten en toekomstige veranderingen nog te billijken zijn, buiten beschouwing binnen deze midterm-review. Het bestuur van Tomin heeft u, in een reactie op uw zienswijze, laten weten dit vraagstuk serieus te nemen en dit ook te willen adresseren, maar dat het wel een vraagstuk op zichzelf is en bovendien meer tijd vraagt. Het bestuur van Tomin komt er in de tweede helft van 2024 bij u op terug.

Tomingroep bestaat 95 jaar!
Graag willen we even stilstaan bij het feit dat Tomingroep 95 jaar bestaat. In 1928 richtte de “Vereeniging tot steun aan Maatschappelijk Onvolwaardigen” in Hilversum de “Arbeidsinrichting Langgewenst” op. Inmiddels denken en spreken we heel anders over inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar hiermee werd wel al 95 jaar geleden een van de eerste sociale werkvoorzieningen in Nederland gevormd. Wat later ontstonden ook elders in het Gooi dergelijke initiatieven. In 1971 werden die allemaal samengevoegd en vanaf 1976 wordt de naam Tomingroep gebruikt. In 1981 sloot ook het “Openbaar lichaam Zuidelijke IJsselmeerpolders” (later Almere) zich als deelnemer aan. Op 30 september 2023 is het 95-jarig bestaan van Tomingroep gevierd met een groots personeelsfeest.

Aankondiging informatieavonden voor raadsleden
Twee keer per jaar organiseert Tomingroep informatiebijeenkomsten voor raadsleden. Hier verstrekt Tomin informatie over relevante ontwikkelingen, beantwoorden zij uw vragen en gaan zij graag met u in gesprek over wat er speelt op het steeds weer boeiende terrein van de inclusieve arbeidsmarkt. In november organiseren zij weer drie avonden, naar verwachting één in Almere, één in Hilversum en één online. U krijgt hier over nog bericht.

Wij hopen u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
mr. C.P. Torres Barrera	dr. ir. G.M. van den Top